

Vleesbomen

Deze brochure geeft informatie over vleesbomen. De medische term voor vleesboom is myoom. Er wordt beschreven wat vleesbomen zijn en welke klachten ze kunnen veroorzaken. Ook onderzoeks- en behandelmogelijkheden komen aan de orde.

Wat zijn vleesbomen?

Vleesbomen zijn goedaardige knobbels in de spierwand van de baarmoeder en bestaan vooral uit spierweefsel. Hoe vleesbomen ontstaan is niet bekend. Ze kunnen een paar millimeter groot zijn, maar ook zelfs een paar kilo wegen.

Vleesbomen op verschillende plaatsen in en bij de baarmoeder:

- aan de buitenzijde van de baarmoeder, subsereus.
- in de wand van de baarmoeder, intramuraal.
- onder het slijmvlies van de baarmoederholte, submuceus
- in de baarmoederholte, intracavitair.

Bij wie komen vleesbomen voor?

Vleesbomen komen voor bij 20 tot 30 procent van de westerse vrouwen en bij 50 tot 60 procent van de negroïde vrouwen. Ze worden beïnvloed door de hormonen oestrogeen en progesteron, in de vruchtbare fase van het leven. Daarom komen vleesbomen niet voor vóór de eerste menstruatie en na de laatste menstruatie.

Tijdens de zwangerschap kunnen vleesbomen soms groeien door hormoonveranderingen; na de zwangerschap worden ze weer kleiner. Ook bij sommige hormoonbehandelingen, zoals voor overgangsklachten, kunnen vleesbomen groter worden.

Klachten

Vleesbomen geven doorgaans geen of weinig klachten en worden vaak bij toeval gevonden. De meeste vleesbomen groeien langzaam en blijven onopgemerkt. De plaats waar het vleesboom zit heeft meer invloed op de klachten dan de omvang. Zo kunnen vleesbomen in de baarmoederholte, zelfs als ze klein zijn, menstratieklachten veroorzaken. Klachten die het meest voorkomen zijn overmatig bloedverlies, (hypermenorroe), tussentijds bloedverlies en menstratiepijn (dysmenorroe). De menstruaties blijven in principe regelmatig. Het ruime bloedverlies, eventueel met stolsels, kan bloedarmoede (anemie) geven waardoor u zich moe of kortademig kunt voelen.

Andere, meer zeldzame klachten van vleesbomen zijn een drukkend gevoel in de buik, pijn laag in de rug, klachten met plassen en klachten van pijn en/of bloedverlies bij het vrijen. Heel zelden verschrompelt een vleesboom door te weinig bloedtoevoer (myoomnecrose) met mogelijk hevige buikpijn als gevolg.

Vleesbomen geven meestal geen problemen bij het ontstaan van of tijdens een zwangerschap. De kans dat vleesbomen kwaadaardig worden, is zeer klein.

Onderzoek

Bij het vermoeden van vleesbomen vindt het normale gynaecologische onderzoek plaats. Verliest u veel bloed of bent u erg vermoeid, dan kan de arts het ijzergehalte van

Bezoekadressen:

Meander Medisch Centrum
Maatweg 3
3813 TZ Amersfoort

Locatie Baarn
Molenweg 2
3743 CM Baarn

Locatie Barneveld
(Medisch Centrum de Burgt)
Nederwoudseweg 17
3772 TD Barneveld

Locatie Leusden
(Medisch Centrum de Mulderij)
De Mulderij 2
3831 NV Leusden

Locatie Nijkerk
(De Nije Veste)
Oranjelaan 104
3862 CX Nijkerk

Postadres:

Postbus 1502
3800 BM Amersfoort

Telefoonnummers:

Algemeen: 033 – 850 50 50
Afspraken: 033 – 850 60 70

KvK Gooi en Eemland:

32082917

www.meandermc.nl

het bloed (Hb of hemoglobine) controleren om te kijken of er sprake is van bloedarmoede.

De plaats en grootte van de vleesbomen kunnen worden beoordeeld met behulp van, meestal inwendige, echoscopie (brochure Vaginale echoscopie in de Gynaecologie). Hiermee kunnen vleesbomen, groter dan een halve centimeter worden gezien. Voor aanvullende beoordeling van vleesbomen bestaat er contrastechoscopie met gel (brochure Contrastechoscopie), hysteroscopie (brochure Diagnostische Hysteroscopie) en/of laparoscopie (brochure Diagnostische Laparoscopie) of een MRI-scan (magneticresonance imaging, een geavanceerd radiologisch onderzoek).

Behandeling

Als u geen klachten hebt, hoeft er niets aan de vleesbomen gedaan te worden en is verdere controle overbodig. Bestaan er wel klachten, dan kiest de gynaecoloog samen met u een behandeling. Daarbij wordt rekening gehouden met het aantal, de plaats en de grootte van de vleesbomen, uw leeftijd en uw eventuele wens (nog) zwanger te worden.

Er zijn verschillende behandelingen, variërend van medicijnen tot een operatie. Welke behandeling het wordt hangt af van het doel: klachten verminderen, groei van vleesbomen tegengaan of vleesbomen verwijderen. Het effect van de behandelingen wisselt.

Er zijn verschillende soorten behandelingen mogelijk:

- Medicijnen
- Operatie met behoud van de baarmoeder
- Operatie waarbij de baarmoeder verwijderd wordt

Medicijnen

Met medicijnen wordt geprobeerd de hoeveelheid bloedverlies en/of de menstruatiepijn te verminderen. De vleesbomen blijven bestaan, al worden ze soms iets kleiner. Bij veel en/of grote vleesbomen en bij vleesbomen in de baarmoederholte kan het effect van medicijnen tegenvallen. Stopt u met de medicijnen dan komen de klachten meestal terug.

Prostaglandine-synthetase-remmers (Diclofenac, Ibuprofen, Indometacine, Naproxen)

Deze medicijnen helpen vaak goed bij menstruatiepijn en bij meer dan de helft van de vrouwen met ruim bloedverlies zorgt het voor vermindering van het bloedverlies met ongeveer een derde.

De medicijnen moeten worden ingenomen als de menstruatie begint, maar liever nog een dag ervoor. U gebruikt ze zolang dat nodig is. Ze geven zelden tot nooit bijwerkingen.

Tranexaminezuur (Cyclokapron®)

Dit middel beïnvloedt de stolling van het bloed. Het bloedverlies neemt gemiddeld met de helft af. Ook dit middel dient alleen tijdens de menstruatie ingenomen te worden. Bijwerkingen komen zelden voor.

Het middel is niet geschikt als er een verhoogd risico op trombose bestaat.

De pil

De pil geeft vaak vermindering van bloedverlies, bij vleesbomen ongeveer een kwart. Als u rookt of een verhoogd risico op trombose heeft, kan het minder verstandig zijn de pil te gebruiken, zeker naarmate u ouder wordt. De bijwerkingen zijn zeer wisselend en vaak afhankelijk van de samenstelling en/of de dosering van de pil.

Progesteronpreparaten (Orgametril, Primolut, Cerazette, Implanon, Mirena)

Progesteronpreparaten zorgen ervoor dat het baarmoederslijmvlies niet wordt gestimuleerd, waardoor de menstruatie wegblijft. De tabletten moeten elke dag ingenomen worden. Implanon is een staafje dat in de bovenarm onder de huid wordt geplaatst en drie jaar kan blijven zitten. Het Mirena spiraaltje is geschikt als de baarmoederholte een normale vorm heeft; het kan maximaal vijf jaar blijven zitten.

Ongeveer een derde van de vrouwen heeft bij de progesteronpreparaten geen bloedverlies meer, een derde heeft af en toe bloedverlies, (doorbraakbloedingen), maar vaak minder dan eerst. Bij de andere vrouwen geven deze medicijnen onvoldoende effect. De bijwerkingen zijn gering maar soms worden het vasthouden van vocht, een vette huid of depressieve gevoelens beschreven.

LHRH-agonisten

Deze medicijnen onderdrukken de aanmaak van hormonen in de eierstokken en bootsen zo de postmenopauze na (de periode na de laatste menstruatie). Er wordt geen baarmoederslijmvlies meer aangemaakt zodat er geen bloedverlies meer optreedt. De vleesbomen worden ook vaak kleiner.

Bijwerkingen kunnen optreden in de vorm van overgangsklachten: opvliegers, nachtzweeten en een droge vagina. Gezien het risico van botontkalking (osteoporose) kunt u dit middel meestal niet langer dan een half jaar gebruiken. Meestal bieden de LHRH-agonisten een goede optie als het erop lijkt dat u snel in de overgang zult komen. Soms worden deze medicijnen vóór een operatie gegeven om de vleesbomen te verkleinen en de operatie gemakkelijker te laten verlopen.

Operaties met behoud van de baarmoeder

Wanneer de vleesbomen worden verwijderd maar de baarmoeder behouden blijft, bestaat de kans dat er na de behandeling opnieuw vleesbomen ontstaan. Soms is het technisch onmogelijk de baarmoeder te behouden, met name als er meerdere vleesbomen zijn.

Er zijn verschillende behandelingen waarbij de baarmoeder behouden kan blijven:

Hysteroscopie

Vleesbomen in de baarmoederholte (intracavitair) of onder het slijmvlies (submuceus) kunnen worden verwijderd door een hysteroscopische operatie (brochure Therapeutische hysteroscopie).

Enucleatie

Als vleesbomen aan de buitenzijde van de baarmoeder (subseruus) of in de wand (intramuraal) zitten, kunnen ze worden uitgepeld: myoomenucleatie. Enucleatie kan bij kleine of gesteelde vleesbomen plaatsvinden door middel van een laparoscopie (brochure Therapeutische laparoscopie); meestal echter wordt een buikoperatie (laparotomie) verricht.

Bij het uitpellen kan zoveel bloed worden verloren dat een bloedtransfusie noodzakelijk kan zijn. Een enkele keer rest de gynaecoloog in die situatie niets anders meer dan de baarmoeder te verwijderen.

Na myoomenucleatie kunnen verklevingen ontstaan die het zwanger worden kunnen bemoeilijken. Als de baarmoederholte bij de enucleatie geopend is, zal de gynaecoloog bij een bevalling een keizersnede adviseren.

Embolisatie

Hierbij worden door kleine bolletjes enkele bloedvaten naar de vleesbomen afgesloten. Dit gebeurt via een slangetje in de ader van de lies. De vleesbomen krimpen binnen 3 tot 6 maanden. Klachten van ruim bloedverlies zijn hierna bij acht van de tien vrouwen verdwenen of sterk verminderd. Embolisatie vindt plaats op de röntgenafdeling door een radioloog. In de eerste twee dagen na de behandeling zijn pijnstillers nodig, thuis of in het ziekenhuis. De gynaecoloog adviseert deze ingreep alleen als u zeker weet dat u niet meer zwanger wilt worden. Zeldzame complicaties kunnen zijn beschadiging van blaas of darmen, infectie van de baarmoeder en eileiders of het optreden van de overgang.

HIFU (High Intensity Focused Ultrasound)

Dit is een nieuwe en nog weinig toegepaste techniek. Met behulp van ultrageluid wordt het myoom op afstand verhit zodat het weefsel afsterft en de vleesboom kleiner wordt.

Verwijdering van de baarmoeder

Voor een definitieve oplossing van de klachten kan het soms de beste keuze zijn de baarmoeder te verwijderen. Het bloedverlies verdwijnt hiermee. Het effect op buik- of rugklachten is minder goed te voorspellen. De baarmoeder kan soms via de vagina worden verwijderd maar bij vleesbomen gebeurt dit meestal via de buik. Dit kan door middel van een laparotomie, of door middel van een laparoscopie (brochure Verwijderen van de baarmoeder bij goedaardige aandoeningen). In principe blijven de eierstokken en eileiders behouden.

Tot slot

Vleesbomen kunnen vervelende klachten geven, maar ze zijn niet bedreigend. Meestal heeft u voldoende tijd om over de verschillende behandelingen na te denken en een besluit te nemen. De gynaecoloog kan u hierbij adviseren.

Bereikbaarheid polikliniek Gynaecologie

De polikliniek is bereikbaar op werkdagen van 08.00 - 16.30 uur via het afsprakennummer 033 - 850 60 70.

© 2003 NVOG

Het copyright en de verantwoordelijkheid voor deze folder berusten bij de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie (NVOG) in Utrecht. Leden van de NVOG mogen deze folder, mits integraal, onverkort en met bronvermelding, zonder toestemming vermenigvuldigen.

febr_2016